

Predavanje, 21.1.2009 KOMUNIKOLOGIJA

Literatura za izpit:

- Hrestomatija2

Str.: 23-108, 138-150, 174-191 = 114 str

- Fiske

21-36, 44-51, 53-61, 95-100, 170-178 = 43

- Dodatno gradivo z vaj, ki ste ga že predelali
  - Dodatna-kratka gradiva, ki bodo pripeta na spletni referat (v zmiskem roku ne bo vpr. iz teh gradiv)!!!!!!!!!!!!!!
-

ZNAKI, KODI IN OZNAČEVANJE (signifikacija)

- Semiotika ali semiologija je znanost o znakih; lahko bi jo imenovali »znakoslovje«, čeprav se ta izraz ne uporablja.
- S problemom znaka pomena in interpretacija se je ukvarjal že Aristotel.
- Začetnika: Ferdinand de Saussure in Pierce.

Ferdinand de Saussure, 1857- 1913

- Švicarski jezikoslovec, začetnik semiologije,
- Knjiga tečaj iz splošnega jezikoslovja, postumno 1916
- Začetnik lingvističnega strukturizma, ki ima močan vpliv v humanistiki in družboslovju,
- Njegova teorija znaka izhaja iz modela jezikovnega znaka in jezika
- Vpelje dvodelni model znaka, katerega vrednost določa vpetost v kod oz. znakovni sistem
- Ki se bistveno razlikuje od trodelnih modelov, ker izključuje objekt, referent oz. realnost, ki jo znak označuje
- Znak po Saussure sestoji iz OZNAČEVALCA in OZNAČENCA

- Označevalac je materialni izraz znaka. Je tisti fizični del znaka, i ga zaznamo, ki se ujame v našo percepcijo.
- Označenec je pomen oz. vsebina znaka- je tisto, kar določen znak pomeni.
- LANG – KOD –SISTEM ZNAKOV – JEZIK KOT SISTEM
- Jezik kot sistem, kot struktura, kot družbena institucija, ki temelji na konvencijah
- PAROLE – PRAKTIČNA RABA KODA OZ. SISTEMA – govor, je individualna raba jezika kot sistema v govoru, prek katerega komuniciramo
- Posamičen znak je vedno del koda, sistema, ki ga določa
- Vrednost posameznega znaka je opredeljena v okviru koda kot sistema
- ŠAHOVSKA METAFORA. Pri šahu imamo sistem pravil (figura, polje,...), ki omogočajo neskončno št. šahovskih partij
- V človeški govorici imamo jezik kot sistem, ki omogoča tvorjenje neskončnega št. sporočil oz. omogoča tvorjenje neskončnega št. sporočil oz. omogoča neskončno govorjenje
- Arbitrarnost jezikovnega znak
- Arbitrarnost = pojlubnost; v odnosu do razmerja med označevalcem in označencev arbritarnost pomeni, da ta vez ni naravna in ni nujna, temveč je določena z nakim družbenim pravilom.
- Str 181.
- Arbitrarni znaki, nemotivirani znaki so vsi znaki, ki so močno kulturo pogojeni – jeziki, simboli v znanstvenih jezikih, večji del prometnih znakov (prednost-predpisan pomen)
- nearbitrarni znaki, motivirani znaki – so IKONE ali podobe: so znaki, pri katerih obstaja naravna pogojenost med označevalcem in označencem in ki so šibko kulturno pogojeni, fotografije, risbe, video posnetki, manjši del prometnih znakov (poledica-snežinka, otroci,..)

CHARLES SANDERS PEIRCE 1839 – 1914

- Ameriški filozof, začetnik ameriške semiotike, vpeljal 3delni model znaka
- Pri Percieju je objekt, ki določa vrednost znak, ki ga reperzentira
- Pri P znak ni del jezika kot sistema, temveč je reprezentacija objekta
- Avguštin 354-403: definicija znaka s frazo Aliquid stat pro aliquo, nekaj stoji namesto nečesa drugega

- Znak stoji namesto tistega objekta, ki ga označuje
- X interpretira Y kot znak Zja – Y je znak Zja za X
- Črni oblaki označujejo prihajajočo nevihto
- Klasifikacija znakov: INDEKS ali INDIC; IKONA; SIMBOL

DENOTACIJA KONOTACIJA IN MIT

- Denotacija-
- Konotacija-

Vpr. v izpitu o kodah!!